- ENGLANTILAISEN KIRJALLISUUDEN KLASSIKKO -

Kristityn vaellus

Pyhiinvaeltajan eteneminen tästä maailmasta siihen joka on tuleva

John Bunyan

ARMO

Kristityn vaellus

Kristityn vaellus

Pyhiinvaeltajan eteneminen
tästä maailmasta siihen,
joka on tuleva

John Bunyan

ARMO KUSTANNUS - TAMPERE 2020

Alkuperäisteos:

John Bunyan, The Pilgrim's Progress

Expanded Version (1681)

Suomennos:

Sirkka Perälä

Kielellinen tarkistus:

Kieliluotsi Oy

© 2020 Armo kustannus

Järvensivuntie 9 A 1, 33100, Tampere

Graafinen suunnittelu ja taitto:

Miska Wilhelmsson

Tässä kirjassa olevat Raamatun lainaukset ovat

Raamattu Kansalle käännöksestä, ellei toisin mainita.

ISBN 978-951-98691-6-2 (nid.)

ISBN 978-951-98691-7-9 (EPUB)

Kristityn vaellus

Pyhiinvaeltajan eteneminen tästä maailmasta siihen, joka on tuleva

Kerrottuna vertauskuvallisina unikuvina, joissa näytetään, miten Kristitty lähtee matkaan, hänen vaarallinen vaelluksensa ja turvallinen saapumisensa tavoiteltuun maahan.

Kirjoittanut

John Bunyan

Olen käyttänyt vertauskuvia.
Hoos. 12:10.

LONTOO
1681

Sisällys

Pako tuhon kaupungista 11

Omapäinen ja Myötäilevä lähtevät käännyttämään Kristittyä takaisin 17

Kristityn ja Myötäilevän keskustelu 21

Toivottomuuden Suo 27

Kristitty kohtaa Mr. Maailman Viisaan 31

Kristitty hakeutuu Eettisyyden Kylään 37

Kristitty saapuu pikkuportille 47

Kristitty Selittäjän talolla 53

Kristitty vapautetaan taakastaan 69

Yksinkertainen, Laiska ja Oletus 73

Kaavoihin Kangistunut ja Tekopyhyys 75

Vaikeuden Kukkula 79

Kristitty kohtaa Pelokkaan ja Luottamuspulan 83

Leijonat 89

Linna Ihana 91

Taistelu Apollyonin kanssa 107

Kristitty Kuoleman Varjon Laaksossa 115

Kristitty tavoittaa Uskollisen 125

Kristitty ja Uskollinen keskustelevat Puheliaan kanssa 139

Evankelista puhuttelee pyhiinvaeltajia 159

Pyhiinvaeltajat markkinakaupungissa 165

Toiveikas ja Kristitty matkaystäviksi 181

Hopeakaivos 195

Monumentti 201

Virran rantamaat ja Jättiläisen linna 205

Ihanat Vuoret ja paimenet 219

Tietämättömyyden kohtaaminen 227

Luopio ja Vähäuskoinen 231

Mielistelijä 245

Ateisti 251

Lumottu Maa alkaa 255

Tietämättömyys ja lopputaival Lumotulla Maalla 271

Maa nimeltä Beulah 289

Sillaton virta 293

Perille pääseminen 299

Tietämättömyyden matkan pää 307

Päätössanat 309

Liite 1: Kristityn vaelluksen suosio 311

Liite 2: Kirjoittajan puolustus 313

Uusi suomennos

John Bunyan (1628–1688) koki herätyksen ja uskoontulon. Hän toimi Bedfordin itsenäisen seurakunnan saarnaajana ja teki saarnamatkoja laajoille alueille Englannissa. Kun valtio ja kirkko kielsivät itsenäisen uskonnollisen toiminnan, hän jatkoi silti saarnaamistaan öisin ja salaisissa paikoissa. Tästä syystä hän joutui vankilaan yhteensä kahdeksitoista vuodeksi. Siellä hän paneutui Raamatun tutkimiseen ja kirjojen kirjoittamiseen.

John Bunyanin kirja Pilgrim's Progress, Kristityn vaellus, ilmestyi Lontoossa vuonna 1678. Muutaman vuoden kuluttua Bunyan täydensi sitä. Tämä käännös pohjautuu täydennettyyn versioon, joka on painettu vuonna 1681.

Tämän uuden suomennoksen myötä olen halunnut tuoda tarkasti, selkeästi ja nykykielellä esiin, mitä Bunyan on todella sanonut. Tarkoitus on ollut, että kirjan hengellinen ja upea sisältö tulee restauroituna esiin. Missään aiemmassa suomenkielisessä käännöksessä ei ole ollut John Bunyanin omia lyhyitä, tekstiä selventäviä huomautuksia. Nyt ne on ensi kertaa otettu mukaan ja merkitty alavitteisiin alkaen tähdellä (*). Alavitteisiin on myös lisätty Bunyanin merkitsemät raamatunviitteet, käyttäen Raamattu Kansalle käännöstä.

S. Perälä (suomentaja), Tampere 2020

LUKU 1

Pako tuhon kaupungista

Kulkiessani tämän maailman erämaan halki pysähdyin lepäämään paikkaan, jossa oli luola.[1] Kävin makuulle nukkumaan ja nukkuessani näin unen. Katso, unessani näin ryysyihin pukeutuneen miehen seisovan tietyssä paikassa kääntäneenä kasvonsa poispäin kodistaan. Miehellä oli kirja kädessään ja raskas taakka selässään.[2] Katselin miestä ja näin hänen avaavan kirjan ja lukevan sitä. Lukiessaan kirjaa hän itki ja vapisi. Kohta hän ei enää pystynyt hillitsemään itseään, vaan hän puhkesi valittaen huutamaan: – Mitä minun pitää tehdä?[3]

---

1 * Vankila.

2 Kaikista meistä on tullut kuin saastaa ja kaikki meidän vanhurskautemme on kuin tahrainen vaate. (Jes. 64:5)

Niinpä yksikään teistä ei voi olla minun opetuslapseni, ellei hän luovu kaikesta, mitä hänellä on. (Luuk. 14:33)

Sillä syntieni taakka on kohonnut yli pääni. Kuin raskas kuorma se painaa minua yli voimieni. (Ps. 38:5)

HERRA vastasi minulle näillä sanoilla: ”Kirjoita näky ja piirrä se selvästi tauluihin, niin että sen voi juostessakin lukea.” (Hab. 2:2)

3 Hän vei heidät ulos ja sanoi: ”Herrat, mitä minun pitää tehdä, että pelastuisin?” He vastasivat: ”Usko Herraan Jeesukseen, niin pelastut, sinä ja sinun perhekuntasi.”

Tuskissaan hän meni kotiinsa ja yritti pysyä rauhallisena niin kauan kuin suinkin, jotta hänen vaimonsa ja lapsensa eivät huomaisi hänen ahdistustaan. Mutta hän ei pystynyt kätkemään yltyvää tuskaansa ja ahdistustaan kauan. Kohta hänen täytyi avautua vaimolleen ja lapsilleen. Hän purki sydäntään heille sanoen: – Voi, rakas vaimoni ja te, rakkaat lapseni, jotka rakastatte minua! Minä näännyn raskaan taakkani alle. Lisäksi olen saanut varman tiedon, että kaupunkimme on syttyvä palamaan taivaan tulesta. Siinä kauheassa tulipalossa se tuhoutuu kokonaan. Silloin me, koko perhe, sinä, minä ja lapsikultamme, saamme surkean lopun, jos emme löydä tietä pakoon pelastuaksemme. Tällä hetkellä ei pelastumismahdollisuutta näy.

Perhe tyrmistyi hänen sanoistaan. Ei siksi, että he olisivat uskoneet hänen puhuvan totta, vaan he luulivat hänen menneen päästään sekaisin. Kun ilta tuli, he laittoivat hänet kiireesti petiin toivoen, että nukkuminen selvittää hänen päänsä. Mutta hänen päivällä kokemansa tuska jatkui yötä myöten. Hän ei nukkunut vaan huokaili ja itki. Aamulla perhe tiedusteli häneltä, miltä olo nyt tuntuu.

Mies vastasi, että aina vain pahemmalta tuntuu. Hän yritti puhua perheelleen uudelleen näistä asioista, mutta perheenjäsenet alkoivat kovettua. He yrittivät ajaa hänestä ahdistusta pois käyttäytymällä häntä kohtaan tylysti ja töykeästi. Väliin he pilkkasivat, väliin haukkuivat häntä, väliin he käyttäytyivät kuin hän olisi ollut pelkkää ilmaa.[4]

Tämän vuoksi mies alkoi pysyä huoneessaan, siellä hän

(Apt. 16:30,31)

Tämän kuullessaan he saivat piston sydämeensä, ja he sanoivat Pietarille ja muille apostoleille: ”Miehet, veljet, mitä meidän pitää tehdä?” (Apt. 2:37)

4 * Lihallista ja turmelevaa hoitoa sairaalle sielulle.

säälien rukoili heidän puolestaan, ja hän valitti rukouksissaan myös omaa kurjuuttaan.

Mies halusi myös kuljeskella niityillä yksinään lueskellen ja rukoillen. Tähän tapaan hän vietti muutamia päiviä.

Erään kerran näin miehen kulkemassa niityllä, tapansa mukaan hän luki kirjaa. Mieleltään hän oli syvästi ahdistunut. Lukiessaan hän puhkesi huutamaan kuten ennenkin: – Mitä minun pitää tehdä, jotta pelastuisin?[5]

Näin myös, että hän katseli eri teitä, kuin lähtemäisillään juoksuun, mutta kuitenkin hän jäi paikoilleen. Näytti siltä, ettei hän osannut valita, mille tielle lähtisi. Silloin näin miehen nimeltä Evankelista saapuvan hänen luokseen. Evankelista kysyi: – Miksi huudat?

Mies vastasi: – Sir,[6] olen tajunnut kädessäni olevasta kirjasta, että minut on tuomittu kuolemaan, ja sen jälkeen minun on määrä tulla oikeuteen. En halua kuolla enkä pysty tulemaan oikeuteen tuomiolle.[7]

Evankelista kysyi: – Miksi et halua kuolla, vaikka tässä elämässä on niin paljon pahaa?

---

5 Tämän kuullessaan he saivat piston sydämeensä, ja he sanoivat Pietarille ja muille apostoleille: ”Miehet, veljet, mitä meidän pitää tehdä?” (Apt. 2:37)

6 * Käännöksessä on säilytetty alkuperäinen termi ‘Sir’, sillä se kuvaa parhaiten kirjailijan yhteiskunnan arvorakenteita 1600-luvun englannissa. (Suom. huom)

7 Ja niin kuin ihmisille on määrätty, että heidän on kerran kuoltava ja sen jälkeen tulee tuomio. (Hepr. 9:27)

Minun ystäväni pilkkaavat minua. Kyynelsilmin minä katson Jumalaan, että hän hankkisi miehelle oikeuden Jumalaa vastaan ja ihmiselle hänen lähimmäistään vastaan. (Job 16:20,21)

Kestääköhän rohkeutesi, pysyvätköhän kätesi lujina niinä päivinä, joina minä käsittelen sinua? Minä, HERRA, olen puhunut, ja minä toteutan sen. (Hes. 22:14)

Mies vastasi: – Siksi, koska pelkään, että tämä selässäni oleva taakka saa minut putoamaan hautaakin syvemmälle, pelkään suistuvani polttohaudan nieluun.[8] Ja Sir, koska en ole valmis menemään vankilaan, vielä vähemmän olen valmis menemään oikeuteen tuomittavaksi ja sen jälkeen teloitettavaksi. Näiden asioiden ajatteleminen saa minut huutamaan itkien.

Sitten Evankelista sanoi: – Jos tilasi on tuo, miksi olet vielä siinä?

Hän vastasi: – Koska en tiedä, mihin menisin.

Silloin Evankelista ojensi hänelle pergamenttirullan[9], johon oli kirjoitettu: Paetkaa tulevaa vihaa![10]

Mies luki kirjoituksen, katsoi Evankelistaa tarkoin ja kysyi: – Minne minun on paettava?

Silloin Evankelista osoitti sormellaan laajan lakeuden yli ja kysyi: – Näetkö tuolla kaukaisen pikku portin?[11]

Mies vastasi: – En.

Evankelista jatkoi: – Näetkö sieltä kajastavaa valonhohdetta?[12]

---

8 Sillä aikoja sitten on polttopaikka valmistettu, kuninkaallekin se on varattu. Se on syvä ja leveä, sytykkeitä ja polttopuita on paljon. HERRAN henkäys, kuin tulikivivirta, sytyttää sen. (Jes. 30:33)

9 * Todiste paon välttämättömyydestä.

10 Mutta nähdessään monien fariseusten ja saddukeusten tulevan kasteelle Johannes sanoi heille: ”Te kyykäärmeiden sikiöt, kuka on neuvonut teitä pakenemaan tulevaa vihaa? (Matt. 3:7)

11 ”Menkää sisään ahtaasta portista, sillä se portti on avara ja tie lavea, joka vie kadotukseen, ja monet menevät siitä portista sisään. Miten ahdas onkaan se portti ja kapea se tie, joka vie elämään, ja harvat löytävät sen!” (Matt. 7:13,14)

12 * Kristusta ja tietä Hänen luokseen ei löydy ilman Sanaa.

Hän vastasi: – Taidanpa nähdä.

Sitten Evankelista sanoi: – Pidä se valo näkyvissäsi ja kulje suoraan sitä kohti, niin tulet näkemään portin. Kun kolkutat porttia, sinulle kerrotaan, mitä sinun pitää tehdä.

Niin näin unessani, että mies lähti juoksemaan. Hän ei ollut vielä juossut kauas kotioveltaan, kun vaimo ja lapset huomasivat hänen lähtönsä. He alkoivat huutaa häntä palaamaan takaisin. Mutta mies tukki korvansa sormillaan ja rynnisti eteenpäin huutaen: – Elämä! Elämä! Ikuinen elämä![13]

Eikä hän katsonut taakseen vaan juoksi eteenpäin halki lakeuden.[14]

Sinun sanasi on jalkojeni lamppu ja valo minun polullani. (Ps. 119:105)
Niin on nyt meille profeetallinen sana entistäkin lujempi, ja te teette hyvin, jos otatte siitä vaarin niin kuin pimeässä paikassa loistavasta lampusta, kunnes päivä valkenee ja kointähti syttyy teidän sydämissänne. (2. Piet. 1:19)

13 Jos joku tulee minun luokseni eikä vihaa isäänsä ja äitiään, vaimoaan ja lapsiaan, veljiään ja sisariaan, jopa omaa elämäänsä, hän ei voi olla minun opetuslapseni. (Luuk. 14:26)

14 Viedessään heitä ulos enkeli sanoi: ”Pakene henkesi edestä, älä katso taaksesi äläkä pysähdy mihinkään koko tasangolla. Pakene vuorille, ettet tuhoutuisi.” (1. Moos. 19:17)

"Raamatun jälkeen eniten arvostamani kirja on John Bunyanin Kristityn vaellus. Uskon, että olen lukenut sen ainakin sata kertaa. Se on kirja, johon en koskaan koe väsyväni, ja sen tuoreuden salaisuus on siinä, että se on niin suurelta osin koottu pyhistä kirjoituksista."

CHARLES H. SPURGEON

Kristityn vaellus on yksi englantilaisen kirjallisuuden kaikkien aikojen tunnetuimpia teoksia. Sitä on käännetty lähes kaikille maailman kielille, ja uusintapainoksia on otettu jatkuvasti. Tämä uusi suomennos pyrkii tarkasti, selkeästi ja nykykielellä tuomaan esiin sen mitä Bunyan 1600-luvulla kirjoitti. Tarkoitus on ollut, että kirjan hengellinen ja upea sisältö tulee mahdollisimman alkuperäisenä esiin. Missään aiemmassa suomenkielisessä julkaisussa ei ole ollut mukana Bunyanin omia, lyhyitä ja tekstiä selventäviä huomautuksia. Nyt ne löytyvät tästä teoksesta alaviitteinä kuten myös Bunyanin raamattuviitteet, jotka liittyvät kirjan kertomukseen.

Kristityn vaellus on sekä mukaansatempaava seikkailuromaani että myös vakava kristillinen hartauskirja, joka sopii kaikenikäisille.

John Bunyan (1628–1688) toimi saarnaajana Bedfordissa ja teki myös saarnamatkoja laajoille alueille Englannissa. Kun valtio ja kirkko kielsivät itsenäisen uskonnollisen toiminnan, hän jatkoi silti saarnaamistaan öisin ja salaisissa paikoissa. Tästä syystä hän joutui vankilaan yhteensä kahdeksitoista vuodeksi, joiden aikana hän myös kirjoitti tämän kirjan.

ISBN 978-951-98691-6-2

9 789519 869162

ARMO

ARMO KUSTANNUS